

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2001-2002

22 MEI 2002

Wetsontwerp tot wijziging van de wetgeving betreffende de bescherming van de goederen van personen die wegens hun lichaams- of geestestoestand geheel of gedeeltelijk onbekwaam zijn die te beheren

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN MEVROUW NYSSSENS EN DE HEER VANDENBERGHE

Art. 2

In het voorgestelde artikel 488bis, b), het derde lid van § 2 aanvullen als volgt:

«*De Koning bepaalt welke autoriteiten gratis toegang hebben tot het centraal register.*»

Verantwoording

Belangrijk is dat de vredegerechten het centraal register gratis kunnen raadplegen.

Nr. 2 VAN MEVROUW NYSSSENS EN DE HEER VANDENBERGHE

Art. 2

In het voorgestelde artikel 488bis, b), § 6, het tweede lid aanvullen als volgt:

«*De verklaring beschrijft de symptomen van de lichamelijke of geestelijke pathologie waaraan de te*

Zie:

Stukken van de Senaat:

2-1087 - 2001/2002:

Nr. 1: Ontwerp geëvoceerd door de Senaat.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2001-2002

22 MAI 2002

Projet de loi modifiant la législation relative à la protection des biens des personnes totalement ou partiellement incapables d'en assumer la gestion en raison de leur état physique ou mental

AMENDEMENTS

N° 1 DE MME NYSSSENS ET M. VANDENBERGHE

Art. 2

À l'article 488bis, b), § 2, du Code civil proposé, compléter l'alinéa 3 par ce qui suit:

«*Le Roi détermine les autorités qui ont accès gratuitement au registre central.*»

Justification

Il importe que les justices de paix puissent consulter gratuitement le registre central.

N° 2 DE MME NYSSSENS ET M. VANDENBERGHE

Art. 2

À l'article 488bis, b), § 6, proposé, compléter l'alinéa 2 par ce qui suit:

«*Ce certificat décrit les symptômes de la pathologie physique ou mentale dont est atteinte la personne à*

Voir:

Documents du Sénat:

2-1087 - 2001/2002:

N° 1: Projet évoqué par le Sénat.

beschermen persoon lijdt, alsook de gevolgen van die pathologie voor de bekwaamheid van de te beschermen persoon om zijn goederen te beheren. »

Verantwoording

Vaak hebben de patiëntenverenigingen en meer bepaald de ouders van mentaal gehandicapten erop aangedrongen dat het begrip «gezondheidstoestand» nader zou worden bepaald, als belangrijkste toepassingsvoorwaarde van de wet. Ook onder medici gaan stemmen op om de wettekst aan te passen aan de ontwikkelingen in de wetenschap en vooral in de geneeskunde.

Op het colloquium van 28 september 2001 in Oostende over de beschermde meerderjarigen, hebben de vrederechters onderstreept dat, aangezien de gerechtelijke procedure van artikel 488bis van het Burgerlijk Wetboek een interdisciplinair aspect vertoont en het duidelijk is dat de geneeskunde invloed kan uitoefenen op de beslissing die naar recht wordt genomen, het belangrijk is dat de door de wet vereiste geneeskundige verklaring omstandig is. Thans vermeldt bijna 70 % van de geneeskundige verklaringen maar één woord: «dementie» of «onbekwaam». Er komt geen gedetailleerde geneeskundige argumentatie in voor. Er moet worden geëist dat er een «mini mental state» wordt uitgevoerd: dit is een onderzoek om de zelfstandigheid van de persoon te bepalen, om zijn cognitieve en zintuiglijke functies te evalueren.

Nr. 3 VAN MEVROUW NYSSSENS EN DE HEER VANDENBERGHE

Art. 4

In het eerste lid van het voorgestelde artikel 488bis, d), na het woord «vervangen» invoegen de woorden «wanneer de voorlopige bewindvoerder de verslagen niet opstelt binnen de in artikel 488bis, c), § 2 en § 3, vastgestelde termijnen».

Verantwoording

Vaak wordt gewezen op het gebrekkige of trage financiële beheer van bepaalde voorlopige bewindvoerders. Het is belangrijk in de wet te vermelden dat de sancties in artikel 488bis, d) (een einde maken aan de opdracht van de voorlopige bewindvoerder, de bevoegdheden van de voorlopige bewindvoerder wijzigen of de voorlopige bewindvoerder vervangen), in het bijzonder opgelegd kunnen worden wanneer de voorlopige bewindvoerder de termijnen voor het indienen van schriftelijke verslagen niet naleeft.

Nr. 4 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN MEVROUW NYSSSENS

Art. 8

Paragraaf 2 van het voorgestelde artikel 488bis, h), vervangen door volgende bepaling:

«§ 2. De beschermde persoon die wil schenken onder levenden of testamentair wil beschikken dient

protéger et les conséquences de cette pathologie sur l'aptitude de la personne à protéger à gérer ses biens. »

Justification

À de nombreuses reprises, les associations de défense des patients et notamment les parents de handicapés mentaux ont insisté pour que soit précisée la notion d'«état de santé» comme principale condition d'application de la loi. Des voix s'élèvent également dans le corps médical pour adapter les textes de loi à l'évolution des progrès scientifiques et médicaux en particulier.

Lors du colloque du 28 septembre 2001 à Ostende sur les majeurs protégés, il a été souligné par les juges de paix que dès lors que la procédure judiciaire à l'œuvre dans l'article 488bis du Code civil a un aspect interdisciplinaire et que la science médicale à l'évidence peut exercer une influence sur la décision prise en droit, il importe que le certificat médical requis par la loi soit circonstancié. À l'heure actuelle, près de 70 % des certificats médicaux se limitent à un mot «démence» ou «incapable». Il n'y a pas d'argument médical détaillé. Il faut exiger que soit pratiqué un «mini mental state»: il s'agit d'un examen destiné à établir l'autonomie de la personne, à évaluer les fonctions cognitives, sensorielles... de la personne.

N° 3 DE MME NYSSSENS ET M. VANDENBERGHE

Art. 4

À l'article 488bis, d), alinéa 1er, proposé, insérer, après le mot «remplacer», les mots «notamment lorsque l'administrateur provisoire ne rédige pas les rapports dans les délais prévus à l'article 488bis, c), § 2 et § 3».

Justification

La gestion financière lacunaire ou lente de certains administrateurs provisoires est souvent mise en exergue. Il importe de préciser dans la loi que les sanctions prévues à l'article 488bis, d) (mettre fin à la mission de l'administrateur provisoire, modifier les pouvoirs de l'administrateur provisoire ou remplacer l'administrateur provisoire), peuvent s'appliquer en particulier lorsque les délais prévus pour le dépôt des rapports écrits ne sont pas respectés par l'administrateur provisoire.

Clotilde NYSSSENS.
Hugo VANDENBERGHE.

N° 4 DE M. VANDENBERGHE ET MME NYSSSENS

Art. 8

À l'article 488bis, h), proposé, remplacer le § 2 par ce qui suit:

«§ 2. La personne protégée qui souhaite disposer par donation entre vifs ou par testament doit y être

hiertoe gemachtigd te worden door de vrederechter. De vrederechter oordeelt, nadat hij een geneesheer-deskundige heeft aangesteld krachtens artikel 594, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek, of de persoon in staat is tot beschikken hieromtrent en niet wilsafhankelijk is.

De beschermde persoon die door de vrederechter gemachtigd werd om te schenken onder levenden of testamentair te beschikken overeenkomstig het vorig lid, zal dit kunnen doen mits de tussenkomst van een notaris. »

Verantwoording

Dit amendement heeft een technische draagwijdte. Men dient de tekst in de juiste volgorde te herschikken.

Het is namelijk de vrederechter die de machtiging moet verlenen en die moet oordelen over de capaciteit van de beschermde persoon om te schenken of te testeren, en niet de geneesheer-deskundige. Deze beperkt zich ertoe een advies uit te brengen waarop de rechter zal steunen om zijn beslissing te nemen. Huidige tekst vertaalt beter deze verdeling van taken en verantwoordelijken.

Tevens dient de beschermde persoon eerst een machtiging te bekomen bij de vrederechter alvorens zich te richten tot een notaris.

Wij passen dus ook de volgorde van de tekst met betrekking tot dit punt aan.

Nr. 5 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN MEVROUW NYSSSENS

Art. 2

Indeerstevolzin van § 2 van het voorgestelde artikel 488 bis, b), in fine de woorden «indien hijzelf onbekwaam zou worden om zijn goederen te beheren» vervangen door de woorden «indien hijzelf niet meer in staat zou zijn om zijn goederen te beheren».

Verantwoording

Dit is een technisch amendement. «Onbekwaamheid» is een juridische maatregel, geen feitelijke toestand die hier bedoeld wordt.

Nr. 6 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN MEVROUW NYSSSENS

Art. 8

Paragraaf 3 van het voorgestelde artikel 488 bis, h), doen vervallen.

Verantwoording

Er werd besloten het ontwerp te beperken tot de patrimoniale bescherming van onbekwamen. Deze bepaling handelt over de

autorisée par le juge de paix. Après avoir désigné un médecin-expert en vertu de l'article 594, 1°, du Code judiciaire, le juge de paix statue sur la capacité de la personne protégée de disposer en l'occurrence ainsi que sur l'autonomie de sa volonté.

La personne protégée autorisée par le juge de paix à disposer par donation entre vifs ou par testament conformément à l'alinéa précédent pourra le faire moyennant l'intervention d'un notaire. »

Justification

Le présent amendement a une portée technique. Il y a lieu d'ordonner le texte correctement.

C'est en effet le juge de paix et non le médecin-expert qui doit accorder l'autorisation et apprécier la capacité de la personne protégée à disposer entre vifs ou par testament. Le médecin-expert se borne à émettre un avis sur lequel le juge se fondera pour prendre sa décision. Le texte proposé reflète mieux cette répartition des tâches et des responsabilités.

La personne protégée doit aussi obtenir une autorisation préalable de la part du juge de paix avant de faire appel à un notaire.

Les auteurs de l'amendement adaptent donc l'ordre du texte sur ce point également.

N° 5 DE M. VANDENBERGHE ET MME NYSSENS

Art. 2

Dans la première phrase du § 2 de l'article 488 bis, b), proposé, remplacer, in fine, les mots «s'il devenait incapable de gérer ses biens» par les mots «s'il n'était plus en état de gérer ses biens».

Justification

Il s'agit d'un amendement technique. Le terme «incapable» est lié à une mesure juridique, et non à la situation de fait visée en l'espèce.

N° 6 DE M. VANDENBERGHE ET MME NYSSENS

Art. 8

Supprimer le § 3 de l'article 488 bis, h), proposé.

Justification

Il a été décidé de limiter la portée du projet à la protection patrimoniale des incapables. Cette disposition concerne la protection

niet-patrimoniale bescherming en gaat in tegen de vrijheid van het huwelijk. Men riskeert zo onnodig een controverse te veroorzaken.

Bovendien dient men wat de huwelijkscontracten betreft te verwijzen naar het gemeen recht van de bescherming der onbekwamen.

Nr. 7 VAN DE HEER **VANDENBERGHE** EN
MEVROUW **NYSENS**

Art. 2

De laatste volzin van de tweede alinea van § 6 van het voorgestelde artikel 488bis, b), doen vervallen.

Verantwoording

Het is uiteraard de bevoegdheid van de vrederechter om juridische gevolgen te trekken uit de medische beschrijving van de geestestoestand van een persoon. De geneesheer mag zich dan ook niet uitspreken over de mogelijkheid tot kennisneming van het rekenschap. Dit amendement heeft dus de bedoeling om de respectievelijke verantwoordelijkheden duidelijk te onderscheiden.

Nr. 8 VAN DE HEER **VANDENBERGHE** EN
MEVROUW **NYSENS**

Art. 6

In het vijfde lid van het voorgestelde artikel 488bis, f), § 3, de woorden « onder het toezicht van de voorlopige bewindvoerder » vervangen door de woorden « die de vrederechter aanstelt en die zijn taak onder zijn toezicht uitoefent ».

Verantwoording

In het gemene voogdijrecht wordt de bijzondere bewindvoerder door de vrederechter aangesteld en is het de rechter en niet de voogd die de controle uitoefent.

Hugo **VANDENBERGHE**.
Clotilde **NYSENS**.

Nr. 9 VAN MEVROUW **de T' SERCLAES**

Art. 2

In het tweede lid van het voorgestelde artikel 488bis, b), § 5, de woorden « en vergezeld zijn van een attest van woonplaats van de te beschermen persoon dat ten hoogste vijftien dagen oud is » vervangen door de woorden « en vergezeld zijn van een fotokopie van de identiteitskaart van de te beschermen persoon ».

non patrimoniale et porte préjudice à la liberté de contracter mariage. On risque ainsi de susciter inutilement une controverse.

Par ailleurs, il convient de renvoyer, pour ce qui est des contrats de mariage, au droit commun de la protection des incapables.

N° 7 DE M. **VANDENBERGHE** ET MME **NYSSENS**

Art. 2

À l'article 488bis, b), proposé, supprimer la dernière phrase du § 6, alinéa 2.

Justification

Il va de soi que c'est au juge de paix qu'il appartient de tirer les conséquences juridiques de la description médicale de l'état mental d'une personne. Le médecin ne saurait dès lors se prononcer sur la possibilité de prendre connaissance du compte rendu. Le présent amendement vise donc à distinguer clairement les responsabilités de chacun.

N° 8 DE M. **VANDENBERGHE** ET MME **NYSSENS**

Art. 6

À l'alinéa 5 de l'article 488bis, f), § 3, proposé, remplacer les mots « sous la surveillance de l'administrateur provisoire » par les mots « qui est désigné par le juge de paix et qui exerce sa mission sous la surveillance de ce dernier ».

Justification

Dans le droit général de la tutelle, l'administrateur provisoire est désigné par le juge de paix et c'est le juge, et non pas le tuteur, qui exerce la surveillance.

N° 9 DE MME **de T' SERCLAES**

Art. 2

À l'alinéa 2 de l'article 488bis, b), § 5, proposé, remplacer les mots « et accompagnée d'une attestation de résidence de la personne à protéger ne datant pas de plus de 15 jours » par les mots « et accompagnée d'une photocopie de la carte d'identité de la personne à protéger ».

Verantwoording

Indien men eist dat het verzoekschrift op straffe van nietigheid vergezeld is van een attest van woonplaats, kunnen de te beschermen personen die geen vaste woonplaats hebben, niet aan deze voorwaarde voldoen.

Dat zou bovendien nutteloos zijn: het zou veel werk en veel kosten meebrengen terwijl de vrederechter toch de spoedmaatregelen zal opleggen indien de betrokken persoon buiten het kanton woont.

Nr. 10 VAN MEVROUW de T' SERCLAES

Art. 6

In het tweede lid van § 2 van het voorgestelde artikel 488bis, f), de woorden «, dat de termijn van tien jaar, te rekenen vanaf de datum van de beschikking, niet mag overschrijden» doen vervallen.

Verantwoording

Bepalen dat het mandaat niet langer dan 10 jaar mag duren, is om moeilijkheden vragen want dat brengt heel wat werk mee voor de rechters, die na 10 jaar hun dossiers opnieuw moeten bekijken: tijdsplanning, correspondentie, beschikking ... Wanneer de te beschermen persoon de hulp van een voorlopig bewindvoerder niet meer nodig heeft, kan echter bij de huidige stand van de wetgeving de maatregel gemakkelijk en snel opgeheven worden.

Nr. 11 VAN MEVROUW de T' SERCLAES

Art. 2

In het 3. van het derde lid van § 5 van het voorgestelde artikel 488bis, b), de woorden «tot in de tweede graad» vervangen door de woorden «tot in de eerste graad».

Verantwoording

Het is niet nodig dat het verzoekschrift de identiteit van familieleden tot in de tweede graad vermeldt: neven, tante, ... Gaat het om een grote familie, dan wordt de procedure nog omslachtiger en heeft de griffie extra taken uit te voeren omdat die volgens § 7, vierde lid, van hetzelfde artikel een gerechtsbrief aan al die personen moet sturen!

Nr. 12 VAN MEVROUW de T' SERCLAES

Art. 2

Het tweede lid van § 5 van het voorgestelde artikel 488bis, b), aanvullen met de woorden «of van een fotokopie van de identiteitskaart».

Justification

Si on impose à peine de nullité que la requête soit accompagnée d'une attestation de résidence, cette obligation ne pourra pas être remplie par les personnes à protéger sans domicile fixe.

De plus ce serait inutile: beaucoup de travail, beaucoup de frais alors que même si la personne est domiciliée en dehors du canton, le juge de paix prendra tout de même les mesures d'urgence.

N° 10 DE MME de T' SERCLAES

Art. 6

À l'alinéa 2 du § 2 de l'article 488bis, f) proposé, supprimer les mots «, lequel ne peut excéder dix ans à compter de la date de l'ordonnance».

Justification

Imposer que les mandats ne puissent durer que 10 ans pose problème car cela engendre une charge de travail importante pour les juges qui doivent, après 10 ans, revoir leurs dossiers: échéancier, courrier, ordonnance ... Or, dans la procédure actuelle, il est très facile et rapide, lorsqu'une personne à protéger ne doit plus bénéficier de l'aide d'un administrateur provisoire, de mettre fin à cette mesure.

N° 11 DE MME de T' SERCLAES

Art. 2

Au 3. de l'alinéa 3 du § 5 de l'article 488bis, b), proposé, remplacer les mots «deuxième degré» par les mots «premier degré».

Justification

Il n'y a aucune utilité à introduire dans la requête l'identité des parents au deuxième degré, c'est-à-dire cousins, tante ... De plus, cela peut, dans le cadre de grandes familles, alourdir la procédure et les tâches à accomplir par le greffe puisque l'alinéa 4 du § 7 prévoit qu'un pli judiciaire doit être envoyé à toutes ces personnes!

N° 12 DE MME de T' SERCLAES

Art. 2

Compléter l'alinéa 2 de l'article 488bis, b), § 5, proposé par les mots «ou d'une photocopie de la carte d'identité».

Verantwoording

Het is niet in alle gevallen mogelijk noch nuttig een attest van woonplaats voor te leggen. Om het neerleggen van een verzoekschrift vlotter te laten verlopen en de eraan verbonden kosten te drukken, stelt dit amendement voor dat er een fotokopie van de identiteitskaart van de te beschermen persoon bijgevoegd kan worden.

Justification

Il n'y est pas toujours possible ou utile de produire un certificat de résidence. Dès lors, afin de faciliter et de diminuer les frais inhérents au dépôt d'une requête, il est proposé de pouvoir y annexer une photocopie de la carte d'identité de la personne à protéger.

Nathalie de T' SERCLAES.